

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ РЕГУЛЮВАННЯ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ

Нематеріальні активи є однією з основних складових балансу майже кожного підприємства України в умовах прогресивного розвитку в сфері технологій. Завдяки постійному розвитку та розширенню використання нематеріальних активів, потребує вдосконалення та вивчення таке важливого питання, як регулювання нематеріальних активів.

Основна проблема регулювання об'єкта нематеріальних активів полягає у відсутності фізичної субстанції та відсутності єдиних критеріїв ідентифікації.

Нормативно– правове регулювання обліку нематеріальних активів поділяють на два основних види, перший – це регулювання бухгалтерського обліку і звітності та другий – це правове регулювання використання нематеріальних активів.

Досліджуючи законодавство України, можна поділити перший вид регулювання бухгалтерського обліку і звітності на декілька рівнів:

1 – Закон України “Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні”, який зазначає основні концептуальні засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в частині нематеріальних активів [1].

2 – Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 “Нематеріальні активи” основний нормативний документ, який визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про нематеріальні активи і незавершені капітальні інвестиції в нематеріальні активи та розкриття інформації про них у фінансовій звітності; Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 “Основні засоби” зазначає методи нарахування амортизації нематеріальних активів та методика визначення строків корисного використання; Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” визначаються вимоги до інформації про нематеріальні активи, яка наводиться в звітності; Положення (стандарт) 14 “Оренда” визначає регулювання обліку угод на використання нематеріальних активів, у тому числі будь– яких об'єктів промислової власності ідентифікуючи орендні платежі та роялті.

3 – Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій; Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, Методичні рекомендації №1327 — Методичні рекомендації з бухгалтерського

обліку нематеріальних активів, Методичні рекомендації про застосування реєстрів бухгалтерського обліку та інші нормативно– правові акти;

4 – Наказ про облікову політику підприємства; Положення про бухгалтерію, посадові інструкції, графік документообігу, робочий план рахунків для обліку нематеріальних активів; наказ про проведення інвентаризації [2]

Правове регулювання використання нематеріальних активів здійснюється на підставі: законів і постанов органу законодавчої влади (Цивільний кодекс, Господарський кодекс, Податковий кодекс) наприклад ЗУ “Про охорону прав на винаходи і корисні моделі”, ЗУ “Про авторське право і суміжні права”, ЗУ “Про аудиторську діяльність”.

Саме нормативна база трактує загальнообов'язкові правила ведення та організації бухгалтерського обліку операцій з нематеріальними активами, які гарантують і захищають інтереси власників.

Проаналізувавши законодавчу базу України, ми можемо спостерігати, що не визначено єдиного поняття сутності нематеріальних активів, що робить неможливим визначення єдиного підходу до класифікації нематеріальних активів, втрачають можливість враховувати всі основні особливості та можливості об'єкта. Тому потрібно постійно оновлювати законодавчу базу, що регулює захист ліцензійних, авторських та патентних прав; поєднувати вітчизняні концептуальні засади регулювання нематеріальних активів до міжнародних стандартів. Досягнення повноти та достовірності облікової інформації про нематеріальні активи можливе не тільки за допомогою рахунків обліку та діючих стандартів, але й за умови максимальної узгодженості законодавчого регулювання обліку об'єктів нематеріальних активів.

Список використаної літератури:

1. Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 16.07.1999 № 996– XIV / Верховна Рада України [Електронний ресурс] // Режим доступу до Закону: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14>

2. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: підруч. для студ. вищ. навч. закл. (3– те вид.) / Н.М. Ткаченко. – К. : Алерта, 2008. – 296 с.